

La cultura. Un model per a Sant Cugat

Enric Larreula

La paraula *cultura* és de les més ambigües que existeixen, ja que amb aquest nom podem referir-nos a coses o conceptes molt diferents entre si. Segons l'Antropologia, tothom té cultura, o pertany a una o altra cultura. Els costums, les celebracions, el menjar, el vestir, la manera de parlar, les idees o els rituals al voltant de la vida o la mort, etc., tot això serien expressions culturals de societats concretes. En canvi, en el nostre món europeu tradicionalment hem tendit a anomenar cultura un cert refinament, gust, elegància, sofisticació, educació il·lustrada i una determinada sensibilitat pel que hem anomenat el món de les arts. I aquestes dues interpretacions del concepte *Cultura* de vegades poden no ser coincidents.

Així doncs, el baix índex de lectura d'una societat concreta podria ser considerat com una mostra clara d'incultura, segons una de les interpretacions, mentre que segons l'altra interpretació podria considerar-se com una característica cultural determinada d'aquella societat. En el fons, el concepte *Cultura* és tan abstracte i tan ampli que cadascú de nosaltres podria interpretar-lo una mica, segons el seu gust o conveniència. Aquesta és potser una de les seves gràcies.

Potser no cal estar gaire atent per adonar-se de seguida que en la nostra societat l'element cultural més important i que condiciona tot el nostre comportament és el diner. Potser perquè sense diners no podem sobreviure en aquesta societat tal com la tenim muntada, i aquesta certesa no fa sinó retroalimentar la idea que el diner és el més important que tenim i que podem tenir.

El cas és que tot el nostre món cultural es mou al voltant del diner, de la capacitat d'acumular riquesa, que és sinònim d'acumular admiració, i sobretot d'acumular poder, la qual cosa permet acumular més diner, i de retruc, més poder i admiració, i així anar fent en una escalada competitiva sense fi.

Els millors paisatges, els millors silencis, les millors lentituds... Tot, absolutament tot, ho hem supeditat i ho hem sacrificat si ha convingut, al que anomenem desenvolupament econòmic, el qual hem arribat a considerar com a sinònim indiscutible de progrés. Aquest és el nostre tret cultural més significatiu, vet-ho aquí.

I aquesta idea ens ha portat a complicar-ho tot tant que fins i tot una reducció de l'explosió demogràfica, que segons una determinada visió cultural podria ser considerat un èxit social que ens permetria no haver d'ocupar més territori, no haver de destruir més paisatges, no haver de consumir més energia, poder repartir-nos millor la riquesa, etc., ho considerem una tragèdia, perquè això podria posar en causa el futur del nostre imparabile desenvolupament econòmic. Per tant, segons la nostra visió cultural hem de ser més, molts més, perquè puguem continuar creixent econòmicament, construint, edificant, transformant... i perpetuant un model de cultura i de desenvolupament que, ens ho mirem com ens ho mirem, a la llarga no té sortida. Potser arribarà un dia que no comprar-se un cotxe cada any, o qui sap si cada dia, poso com a exemple, serà considerat un delictes social i patriòtic que caldrà castigar amb severitat, perquè no consumir cotxes no afavoreix el desenvolupament econòmic de les empreses automobilístiques, petroleres, urbanístiques, etc, etc, i sobretot, perquè atempta contra la creació de nous llocs de treball.

I tot va igual. Per exemple, pel que fa al que tradicionalment considerem *Art*, la màxima sublimació del que anomenem *Cultura*, hem arribat a crear un mercat econòmic que ha arribat a pervertir la mateixa essència creativa i transformadora de la pròpia obra artística. Per això es valoren més les signatures que porten les obres que les obres per elles mateixes. Hi ha quadres signats per alguns dels noms culturalment cotitzats pels quals en el mercat de l'art se n'han

arribat a pagar milers i milers de milions de pessetes. Milers i milers de milions de pessetes ofertes per un quadre que a l'autor no li va comportar més que algunes hores de feina que va fer com bonament li va semblar... I estic parlant de l'Art, no d'altres aspectes de l'activitat humana considerats menys "culturals". A partir d'aquí ja tot és normal i possible.

Mireu, a la ciutat de Manaus, al bell mig de l'Amazònia brasilera, hi ha un Teatre d'Òpera absolutament espectacular. És un palau de luxe refinat que destaca enmig d'una ciutat caòtica i desgavellada. Va ser construït a finals del segle passat amb materials de marbre, de vidre, de ferro, d'objectes artístics espectaculars, fets portar directament d'Europa, per una aristocràcia econòmica infinitament enriquida amb el comerç del cautxú. Per aconseguir aquelles fortunes l'aristocràcia de Manaus va garbellar totes les selves, va exterminar nacions indígenes senceres i va esclavitzar i explotar milers i milers d'homes i dones fins a la mort. Això sí, aquells aristòcrates del diner van fer aixecar un Teatre de l'Òpera, que encara a hores d'ara deixa bocabadat. I a més de quaranta graus a l'ombra, vestits de *smoking* ells i embolicades amb pells caríssimes elles, anaven a fer veure que escoltaven les òperes més conegudes, perquè així ho marcaven els cànons culturals del moment, i ells, naturalment volien ser considerats cultes i refinats. I potser ho eren, segons una determinada visió de la cultura, vet-ho aquí.

Però com que el terme de *Cultura* és tan ample que varia d'un lloc a l'altre, d'un temps a l'altre, d'un context a l'altre, i la ciència de l'Antropologia ens diu que *cultura* ho pot ser tot, em permeto apuntar com m'agradaria a mi que fos interpretat el mot *Cultura*, i quin m'agradaria que fos el model cultural que predominés en el món, en el meu país i, sobretot, a Sant Cugat.

Proposo per a Sant Cugat el títol de Primera Ciutat Cultural del Món, però no d'una idea de *Cultura* basada en el creixement il·limitat, l'enriquiment, la competitivitat i en el consum d'activitats artístic-culturals, sinó en un concepte de *Cultura* basat en el coneixement, l'harmonia i el respecte de totes les formes vives, siguin humanes, animals o fins i tot vegetals.

Una ciutat el model cultural del qual fos no créixer més, no edificar més, no especular més amb els terrenys sense edificar que encara queden, per molt que persones extremadament enriquides hi hagin fet inversions astronòmiques amb la finalitat de continuar enriquint-se.

Una ciutat, un municipi, un país si voleu, que s'estimés tant els seus paisatges, els seus boscos, que no deixés que s'hi matés ni un sol animal més dels que encara ens hi queden. O com a mínim, que no se'ls matés pel plaer esportiu de veure'ls morir. Perquè ja és hora que es digui que matar animals pel plaer de veure'ls morir, per esport, per costum o pel que sigui és una salvatjada sense nom, per molt tret cultural ancestral que sigui.

Una ciutat, un país si voleu, que fos capaç de reciclar tots els residus que genera i convertir-los en materials reutilitzables i en adob per a les terres.

Una ciutat, un país si voleu, capaç de donar feina, tranquil·litat i protecció a totes les persones que hi viuen.

Una ciutat, un país si voleu, on la seva llengua històrica, la que fa uns mil o mil cinc-cents anys que s'hi parla i que va néixer aquí, pogués desenvolupar-se lliurement sense l'encotillament forçat i coactiu d'altres llengües més poderoses vingudes de fora.

Una ciutat, un país si voleu, solidari amb tothom, però sobretot amb els més febles.

Una ciutat, un municipi, un país, un món si voleu...

Estic segur que si ho sabéssim aprofitar, si en féssim força propaganda, aquesta ciutat seria admirada i visitada per turistes de tot el món. Perquè de ciutats enriquides, amb grans infraestructures culturals el món n'és ple, però de ciutats com la que us proposo em sembla que encara no n'hi ha cap.

Qui sap si aquest estil de *Cultura* que us proposo per a Sant Cugat, acabaria convertint-la també en una ciutat rica i admirada.